

การศึกษาเชิงวิเคราะห์นวนิยายของ ก.สุรางคนางค์

นางบุษศิริ ภิธัญอินันท์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาภาษาไทย

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2527

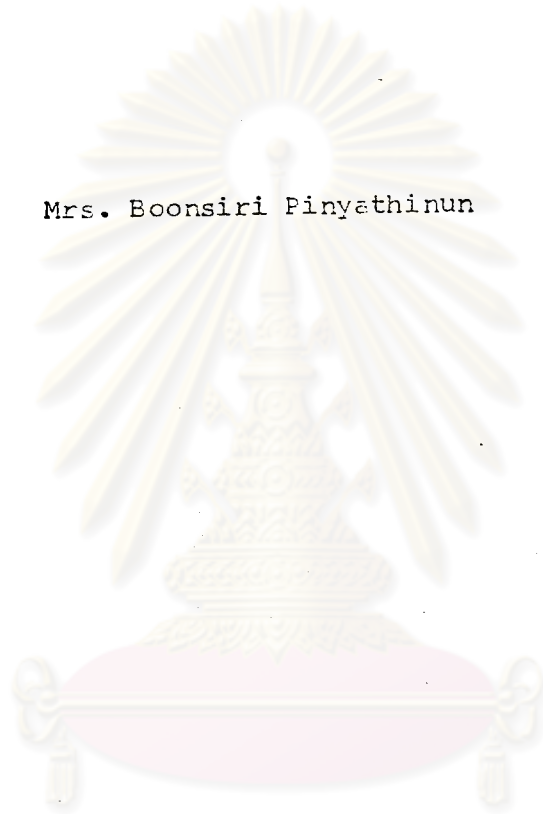
ISBN 974-563-827-7

011039

I15840466

AN ANALYTICAL STUDY OF K.SURANGKANANG'S NOVELS

Mrs. Boonsiri Pinyathinun

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Thai

Graduate School

Chulalongkorn University

1984

หัวข้อวิทยานิพนธ์
โดย
ภาควิชา
อาจารย์ที่ปรึกษา

การศึกษาเชิงวิเคราะห์แนวโน้มของ ก.สร้างคนางค์
นางบุญศิริ วิญญานันท์
ภาษาไทย
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ตรีศิลป์ บุญขจร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้มัธยมศึกษาฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

ศ.ดร.ศุภชัย...
.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย ภูมุนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ศ.ดร.ศุภชัย...
.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย ภูมุนาค)

ดร. อังกร...
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อังกร สุพันธ์)

ดร. ชลดา...
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชลดา เรืองวิเศษ)

ดร. ตรีศิลป์...
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ตรีศิลป์ บุญขจร)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์
ชื่อนิสิต
อาจารย์ที่ปรึกษา
ภาควิชา
ปีการศึกษา

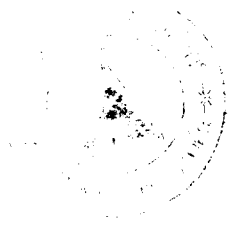
การศึกษาเชิงวิเคราะห์นวนิยายของ ก.สุรางคนางค์
นางบุญศิริ ภูญาธินันท์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ตรีศิลป์ บุญขจร
ภาษาไทย
2527

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มุ่งศึกษาวิเคราะห์นวนิยายของ ก.สุรางคนางค์ ในด้านเนื้อหาและรูปแบบ โดยเน้นศึกษาองค์ประกอบด้าน แนวคิด ตัวละคร และกลวิธีการประพันธ์ เพื่อทราบถึงพัฒนาการของนวนิยายของ ก.สุรางคนางค์

ผลของการวิจัยสรุปได้ว่า ก.สุรางคนางค์ เป็นนักเขียนนวนิยายที่มีความสามารถในการเสนอแนวคิดและสร้างตัวละคร แนวคิดสำคัญในนวนิยายของ ก.สุรางคนางค์ ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับความรัก แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกคู่ครองและการแต่งงาน แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาครอบครัว แนวคิดเกี่ยวกับหลักการในการดำเนินชีวิต และแนวคิดเกี่ยวกับผู้หญิง ก.สุรางคนางค์ นิยมสร้างตัวละครจำนวนมากในนวนิยายของเธอ และให้ความสำคัญกับตัวละครเอกฝ่ายหญิงมากที่สุด ตัวละครเอกฝ่ายชายจะมีบทบาทรอง ส่วนตัวละครฝ่ายปฏิบัติและตัวละครอื่นๆ มีบทบาทเป็นตัวละครประกอบเท่านั้น นอกจากนี้ ก.สุรางคนางค์ ยังมีกลวิธีการประพันธ์โดยการบรรยายเล่าเรื่องอย่างละเอียด และสามารถใช้กลวิธีการดำเนินเรื่องหลายแบบ ทำให้นวนิยายของเธอน่าสนใจ จากการศึกษาองค์ประกอบดังกล่าวทำให้มองเห็นพัฒนาการของนวนิยายของ ก.สุรางคนางค์ ไปได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ในระยะแรก (ก่อน พ.ศ. 2493) ก.สุรางคนางค์ เสนอนวนิยายสะท้อนชีวิตครอบครัวที่เน้นแนวคิดเป็นสำคัญ ต่อมา (หลัง พ.ศ. 2493) เปลี่ยนแนวการเขียนเป็นนวนิยายประเภทรักสุขที่เน้นความบันเทิงมากกว่าแนวคิด

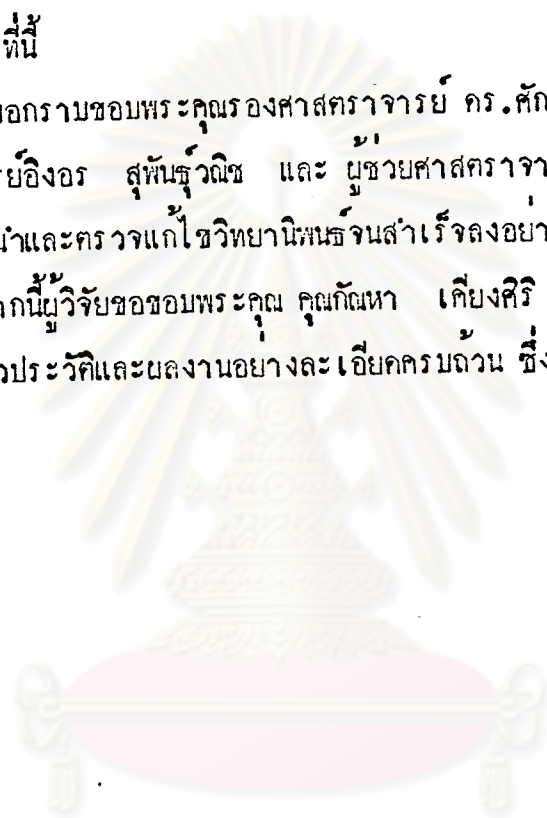

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลืออันดีของผู้ช่วยศาสตราจารย์
ศรีศิลป์ บุญขจร อาจารย์ที่ปรึกษาผู้ให้ทั้งความรู้ คำแนะนำที่มีประโยชน์ และสละ
เวลาช่วยตรวจแก้ด้วยความเอาใจใส่ตลอดเวลาการทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบ
ขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ศรี แยมั่นกกา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อิงอร สุพันธุ์วิช และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชดดา เรืองรักษ์ลิขิต
ที่กรุณาให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์จนสำเร็จลงอย่างเรียบร้อย

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณกัณฑา เคียงศิริ ที่ให้ความช่วยเหลือด้าน
ข้อมูลเกี่ยวกับ ชีวิตประวัติและผลงานอย่างละเอียดครบถ้วน ซึ่งมีประโยชน์อย่างยิ่งสำหรับ
การวิจัย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

		หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย		ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ		จ
กิจกรรมประกาศ		ฉ
บทที่		
1	บทนำ	1 ✓
2	แนวคิดในนวนิยายของ ก.สุรางคนางค์	4 ✓
	2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความรัก	5
	2.1.1 ความสำคัญของความรัก	5
	2.1.1.1 ความรักที่แท้จริงคือความรักที่ซื่อสัตย์	6
	2.1.1.2 ความรักที่แท้จริงคือการเสียสละ	7
	2.1.1.3 ความรักมีอำนาจเปลี่ยนแปลงทัศนคติ และอุปนิสัยของคนได้	7
	2.1.1.4 ความรักมีความสำคัญน้อยกว่าการทำงาน	8
	2.1.2 อุปสรรคของความรัก	9
	2.2 แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกคู่ครองและการแต่งงาน	11
	2.2.1 การเลือกคู่ครอง	12
	2.2.1.1 การศึกษานการคลุมถุงชน	12
	2.2.1.2 การเลือกคู่ครองตามความพอใจของ ตนเอง	12
	2.2.1.3 การเลือกคู่ครองตามความเห็นชอบของ ผู้ใหญ่	13
	2.2.2 การแต่งงาน : ความรักหรือเหตุผล	14
	2.2.3 ถ่านไฟเก่า : นามขอกอกของคู่สมรส	15

2.3	แนวคิดเกี่ยวกับปัญหาครอบครัว	18
2.3.1	การเสนอปัญหาครอบครัวในฐานะที่เป็นแนวคิดสำคัญของเรื่อง	19
2.3.1.1	ความสุขของครอบครัวเกิดจากความเข้าใจและการให้อภัยกัน	19
2.3.1.2	การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่มีผลต่อวิถีชีวิตของลูก	20
	ก. เค้กกับสภาพแวดล้อม	20
	ข. การอบรมเด็กในทางที่ผิด	21
2.3.2	การเสนอปัญหาครอบครัวในฐานะที่เป็นแนวคิดย่อยของเรื่อง	25
2.3.2.1	ความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยา ...	26
	ก. บทบาทและหน้าที่ของสามีและภรรยา	26
	ข. ความขัดแย้งระหว่างสามีและภรรยา	27
2.3.2.2	ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูก	29
2.3.2.3	ความสัมพันธ์ระหว่างพี่กับน้อง	30
2.3.2.4	ความสัมพันธ์ระหว่างแม่เลี้ยงกับลูกเลี้ยง	31
2.3.2.5	ความสัมพันธ์ระหว่างภรรยาหลวงกับภรณาน้อย	31
2.3.2.6	ความสัมพันธ์ระหว่างแม่ชู้กับลูกสะใภ้และความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกเดิมของครอบครัวกับผู้นี้มาเกี่ยวข้องคงเป็นชายหรือสะใภ้	32
2.4	แนวคิดเกี่ยวกับหลักการในการดำเนินชีวิต	34
2.4.1	การดำเนินชีวิตโดยยึดหลักพุทธศาสนาที่ว่าทำดีได้ชั่ว ทำชั่วได้ชั่ว	34

2.4.1.1	การทำความดีเพื่อชนะความชั่ว	35
2.4.1.2	การมุ่งมั่นทำความดีเพื่อนำไปสู่ความ ปรารถนาสูงสุดของชีวิต	36
X 2.4.2	การดำเนินชีวิตโดยยึดหลักทางสายกลาง	38
2.4.3	การดำเนินชีวิตแบบสันโทษ	40
2.4.4	การดำเนินชีวิตแบบอุคมคคิ	43
2.5	แนวคิดเกี่ยวกับผู้หญิง	47
✓ 2.5.1	การเสนอแนวคิดเกี่ยวกับผู้หญิงในฐานะที่เป็นแนวคิด สำคัญของเรื่อง	48
2.5.1.1	การวิพากษ์วิจารณ์ความอยุติธรรมของ สังคมที่มีต่อผู้หญิง	48
2.5.1.2	ความสำคัญของพรหมจารี	51
2.5.2	การเสนอแนวคิดเกี่ยวกับผู้หญิงในฐานะที่เป็นแนวคิดย่อย ของเรื่อง	52
2.5.2.1	คุณค่าของผู้หญิงในทัศนะของ ก. สุรางคนางค์	52
2.5.2.2	บุคลิกภาพของผู้หญิงในทัศนะของ ก. สุรางคนางค์	55
3	ตัวละครในนวนิยายของ ก. สุรางคนางค์	61
3.1	ตัวละครเอก	62
3.1.1	ตัวละครเอกฝ่ายหญิง	62
3.1.1.1	ตัวละครเอกฝ่ายหญิงที่เป็นกุลสตรีแบบฉบับ .	62
ก.	บทบาทเด่น	65
1.	ความเป็นตัวของตัวเอง	65
2.	การพึ่งตนเอง	66
3.	ความหยิ่งทะนงตน	69
4.	ความไม่สูงทะเยอทะยาน	70
ข.	บทบาทเทียบเคียง	71

1.	วินิตา-สาวิตรี	ตัวละครเทียบเคียงในเรื่อง <u>ชั่วชีวิตหนึ่ง</u>	72
2.	กรกมล-นลินี	ตัวละครเทียบเคียงในเรื่อง <u>นี้แหละรัก</u>	73
3.	วรุณยุพา-สิริยุพา	ตัวละครเทียบเคียงในเรื่อง <u>คำของชีวิตสาว</u>	75
4.	กรอง-กาญจน์	ตัวละครเทียบเคียงในเรื่อง <u>กรองกาญจน์</u>	76
5.	พิยะดา-วสุ	ตัวละครเทียบเคียงในเรื่อง <u>รักอันสุนทร</u>	76
3.1.1.2	ตัวละครเอกฝ่ายหญิงที่มีลักษณะเด่น	78	
ก.	ริน-พันทิพา-สายสวาท	: หญิงสาวที่น่าเห็นใจ	79
ข.	จวน-วรุณยุพา	: สาวใจผู้เลือกรูานะเป็นคุณนาย	85
ค.	เรวดี	: ลูกผู้ดีในสังคมเมืองหลวง .	91
ง.	แสงระวี-พจมาน	: หญิงสาวผู้รักเกียรติและหญิงทะนง	94
จ.	มาลิน-นริศรา	: หญิงสาวนักแก้ปัญหา	100
ฉ.	สายวรุณ	: ชีวิตนักเขียนหญิง	105
3.1.2	ตัวละครเอกฝ่ายชาย	109	
3.1.2.1	ตัวละครเอกฝ่ายชายแบบฉบับ	110	
ก.	บทบาทเป็นบุคคลในอุดมคติ	112	
1.	พระนิตินาทวารพจน์	: หัวหน้าครอบครัวในอุดมคติ	112
2.	อภิรักษ์	: คนรักในอุดมคติ	114

3.	วคิน : ลูกที่สี่	115
4.	ภักทวงศ์ : นายแพทย์ในอุคมคคิ .	117
ข.	บทบาทเป็นตัวแทนความคิดหรือหลักการ อย่างใดอย่างหนึ่ง	118
1.	ตัวแทนความคิดชาตินิยม	119
2.	ตัวแทนเสนอการดำเนินชีวิต ในชนบท	120
3.	ตัวแทนอุคมการนักเขียนและนัก หนังสือพิมพ์	122
ค.	บทบาทเป็นผู้ช่วยตัวละครเอกฝ่ายหญิง	125
3.1.2.2	ตัวละครเอกฝ่ายชายที่มีลักษณะเด่น	129
ก.	โคม : ผู้หญิงทะนง	130
ข.	กฤษณา : ผู้หลงผิดแตกลับตัวเป็นคนดี	133
ค.	อนรุจัน : ผู้มีความรักแท้	135
ง.	ภูษิษฐ์ : ผู้มีชีวิตอยู่กับงาน	136
3.2	ตัวละครฝ่ายปฏิปักษ์	138
3.2.1	ตัวละครฝ่ายปฏิปักษ์ที่เป็นแม่ของตัวละครเอกฝ่ายชาย ..	140
3.2.2	ตัวละครฝ่ายปฏิปักษ์ที่เป็นแม่เลี้ยงของตัวละครเอกฝ่าย ชายหรือหญิง	143
3.2.3	ตัวละครฝ่ายปฏิปักษ์ที่เป็นพี่น้องของตัวละครเอกฝ่ายชาย หรือหญิง	145
3.2.4	ตัวละครฝ่ายปฏิปักษ์ที่เป็นหญิงสาวผู้หมายปองตัวละครเอก ฝ่ายชาย	148
3.3	ตัวละครประกอบ	151
3.3.1	คนรับใช้	151

3.3.3.1	ตัวละครฝ่ายดี	152
3.3.3.2	ตัวละครฝ่ายปฏิปักษ์	154
3.3.2	ตัวแทนกลุ่มบุคคลบางประเภท	158
3.3.2.1	พยอม : ตัวแทนสะใภ้จีนในครอบครัว ผู้ดีไทย	158
3.3.2.2	นคร : ตัวแทนชนชั้นกลาง	159
3.3.2.3	ทวงแซ : แบบอย่างของผู้ดี	160
4	กลวิธีการประพันธ์และพัฒนาการในนวนิยายของ ก.สุรางคนางค์	163
4.1	กลวิธีการประพันธ์ของ ก.สุรางคนางค์	163
4.1.1	กลวิธีการเล่าเรื่อง	163
4.1.1.1	ผู้เขียนเล่าเรื่องเอง	163
4.1.1.2	การเล่าเรื่องโดยผ่านความคิดคำนึงหรือ บทสนทนาของตัวละคร	167
4.1.1.3	การเล่าเรื่องโดยใช้รูปแบบจดหมาย	169
4.1.2	กลวิธีการดำเนินเรื่อง	170
4.1.2.1	การเปิดเรื่อง	170
4.1.2.2	การดำเนินเรื่อง	175
	ก. การดำเนินเรื่องตามปฏิทินตามธรรมชาติ	175
	ข. การดำเนินเรื่องย้อนเวลา	175
	ค. การดำเนินเรื่องสลับไปมา	175
	ง. การดำเนินเรื่องโดยกล่าวถึงเหตุการณ์ ที่เกิดต่างสถานที่สลับกันไป	176
	จ. การดำเนินเรื่องโดยกล่าวถึงความ สัมพันธ์ระหว่างตัวละครเอกกับตัวละคร อื่น ๆ ทีละตัว	177

จ.	การดำเนินเรื่องอย่างรวบรัด	177	
ข.	การผูกเรื่องให้น่าสนใจด้วยการสร้าง ความใคร่รู้เรื่องต่อไป	177	
ค.	การใช้เหตุบังเอิญ	178	
4.2	พัฒนาการของนวนิยายของ ก. สว่างคนางค์	180	
4.2.1	พัฒนาการทางคำแนวคิด	180	
4.2.2	พัฒนาการทางคำโครงเรื่อง	181	
4.2.3	พัฒนาการทางคำตัวละคร	183	
4.2.4	พัฒนาการทางคำกลวิธีบางประการ	185	
4.2.4.1	กลวิธีการเล่าเรื่องโดยแทรกทัศนะของ ผู้เขียน	185	
4.2.4.2	กลวิธีการสร้างความขัดแย้งในการ ดำเนินเรื่อง	189	
4.2.4.3	การจบเรื่อง	191	
5	สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ	193	4
	บรรณานุกรม	195	
	ภาคผนวก ก.	199	
	ภาคผนวก ข.	206	
	ประวัติผู้เขียน	269	